

1773.33.
5

QVAESTIO
IVRIS CONTROVERSI
DE
SECUNDARVM NVPTIARVM
IVSTO TEMPORE

QVAM

ILLVSTRIS ICTORVM ORDINIS GRATIA

PRAESIDE

D. CHRISTIANO HENR. BREVNING

PROFESS. PVBLIC. ORDINAR. IVR. NAT. ET GENT.

ET SOCIETAT. LITERAR. DVISEVVGENS.

SOCIO

DIE XXIV DECEMBR. ANNO MDCCCLXXIII.

DEFENDET

IOANNES CHRISTIANVS TRIEBEL

SCHLEOSING. FRANG.

LIPSIÆ

EX OFFICINA LANGENHEMIA.

QUESTIO
IURIS CONTOVERSI
DE
SECUNDARVM INPRTIARVM
IUSTO TEMPORE

AVAM
ILLVSTRIS ICTORVM ORDINIS GRATIA
PRAESIDE
D. CHRISTIANO HENR. BRVNING

PROFESSOR PABLICVS ORDINIS IURIS NAT. EXC. IN
ET SOCIETAT. IURIS NAT. DISSERTATIONE
1700
DIE XXIV DECEMBER ANNO MDCC

D. P. H. B. E. I.
IOANNES CHRISTIANVS THERBER
LEIPZIGIENSIS

LEIPZIG
EX OFFICINA LANGENHUTZII

DE
SECUNDARVM NVPTIARVM
IVSTO TEMPORE.

---

§. I.

Quantum quamque vario Marte etiam depugnatum sit contra Pufendorfium et alios de prohibita iure naturali simultanea polygamia, et quam inutiliter accusati sint polygamias defensores, quorum accusatores haud memores fuerant, nullum ex hac sententia periculum imminere posse, cum ciuilia instituta in rebus publicis non sine summa prouidentia monogamiam comprobauerint et polygamiae poenas statuerint; nunquam tamen iniusta habita fuit succedanea polyginia et polyandria. Equidem haud nego, et romanis interdum, et popularibus nostris

parum laudabilia habita secunda vota; legibus tamen ipsis nunquam omnino prohibita. Et paulatim haec secundarum nuptiarum odia ita cessarunt, ut, exceptis antiquiorum temporum nonnullis reliquiis, qualis in Heburgenfi Praefectura saccus sine futura, et in Praefectura Giebichenstein scripta licentia sub titulo *Stech-Zeddel*, hodie nemo prohibeatur a secundis nuptiis contrahendis.

§. II.

Cum vero *simultaneam polygiam* leges civiliaque instituta improbent, quoties secunda vota contrahenda, prius, primum matrimonium iuste solutum esse, probandum erit. Sicuti vero matrimonia vel diuortii, vel morte soluuntur, vel sententia diuortii a iudice ecclesiastico, vel qui eam iurisdictionem simul habet prolata, vel mortis testimonio probabitur, nisi manifestae sit notorietatis vnum ex coniugibus demortuum, et sic matrimonium solutum. Sed siue mors coniugis probetur, siue manifestae sit notorietatis, an statim soluto sic matrimonio ad secundas nuptias venire possit superstes coniux quaerendum.

§. III.

Iure romano vidua ad luctus tempus seruandum adeo infamiae poena tenebatur, quod tempus olim decem mensium erat, forsân quod ex Lege decemuirali adhuc intra decem menses legitimus atque iustus posthumus expectari poterat. At, cum postea dubitatum sit, possitne vndecimo adhuc mense postumus iustus nasci, ut ex GEL-
LIIO in *N. Att. L. III. c. 16.* patet, coepit spacium X. mensium ad duodecimestre extendi, viduaeque iussae sunt, duodecim menses lugere. Quo spectat constitutio GRATIANI, VALENTINIANI et THEODOSII in *L. 2. C. de sec. nupt.* Ita lex ait: *Si qua ex feminis perdito marito intra ANNI spatium alteri festinauerit nubere (par-*
vum

uum enim tempus post decem menses seruandum adiciamus: tametsi ipsum exiguum putemus) probrosus iniusta notis honestioris nobilisque personae decore et iure priuetur: caet. Non ergo viduae iustum erat viro secundo nubere, nisi tempore legitimo luctus elapso, sin hoc negligeret tempus, infamia notabatur.

§. IV. Sed quae fuerit huius poenae causa, docet VLPPIANVS in L. II. §. I. de his qui not. infam. ait: Praetor enim ad id tempus se rettulit, quo vir eligeretur: qui solet elugeri propter turbationem sanguinis. Notat LEVNCLAVIVS Graecos legisse γυνήs i. feminis. Putem, non ad verba respexisse Graecos interpretes, sed ad sensum magis. Forlan metuebant, ne, si quae ex prioris mariti feminibus in latebris vteri abscondita essent, ex concubitu cum posterioris mariti feminibus commiscerentur, et sic feminis confusio imo ipsius simul sanguinis et agnationis et iurium familiae atque domesticorum sacrorum turbatio existeret.

§. V. Quare vbi certum erat, eam haud sanguinis feminisque confusionem atque turbationem metuendam, neque viduae matrimonium secundum olim videbatur prohibitum fuisse. Testis idoneus est ipse VLPPIANVS c. l. II. §. 2. Ait: Pomponius eam, quae intra legitimum tempus partum ediderit, putat, statim posse nuptiis se collocare, quod verum puto. Vbi enim ratio, cur quid prohibitum sit cessat, quid obstat, quominus ipsam prohibitionem cessare putemus.

§. VI.

Haud vero vrgeo, quid Pontificio iure positum. Cum enim hoc iure matrimonium inter sacramenta refe-

rendum, quis quaeso putabit contrahendo sacramentum infamiae poenam aliquem incurrere posse?

§. VII.

Neque tamen protestantes soluto per mortem matrimonio viduae statim permittunt, secundas celebrare nuptias. Quod ex antiquo romanorum iure et canonico simul receptum videtur. Antiquiori enim tempore, quo adhuc secunda vota odio proferebantur, populares viduas iterum viro nubentes infames quodammodo habere, non quod sanguinis atque seminis turbationem metuerent, sed quod matrimonii obligationem morte haud solui crederent, quippe obligationes ex hac vita in alteram transire simul haud improbabile ipsis videbatur, quam, et confines Galli opinionem habuisse, docet VALE-RIUS MAXIMVS memorab. L. II. cap. 6. vel nulla, vel rarior huius quaestionis causa fuit. Negant quidem nostrates, viduam intra luctus tempora viro impune nubere posse, sed haud sanguinis turbationem metuunt, neque infamem declarant, a qua nota caeremoniae in copulando coniugio ecclesiasticae ob superstitionis quasdam reliquias viduam liberant. Multa vero eam viduam coercent, quae non elugit per tempus legitimum.

§. VIII.

Equidem immunitatem a poena habet, si lege per dispensationem soluta nuptias intra luctus tempus celebrat. Jam iure Romano Imperatores lege illa nuptias intra luctus tempus prohibente soluisse viduas, testatur PAVLVS in L. 10. pr. π . de his qui not. infam. Solet, inquit, a principe impetrari, ut intra legitimum tempus mulier nubere liceat. Add. Gerh. NOODTIUM ad π . h. l.

Et

Et nostri principes immunitatem concedunt interposita
dispensatione, ut intra luctus tempora nubat, vidua
Neque hoc dispensandi ius Consistorii tribuendum, sed
soli Principi seu illi collegio, quod Principis iura circa sa-
era metur, quod in Saxonia comprobatur RESCRIPTUM
Electoris IOANNIS GEORGII de dato 10. Febr. 1623.

§. IX.

Sed an annum tempus adhuc luctui definitum sit,
quaeritur. Quamvis romanum ius in viduabus tan-
tum annum statuat, viduo haut tempus ponat, quod
et PAVLVS in L. 9. *¶. de his qui not. infam.* affirmat:
Uxores viri lugere non compelluntur, tamen utrique coniu-
gi lugendi tempus positum est, idque ex decori tantum
rationibus. Definiuit hoc Elector IO. GEORG. I. in
Ordin. matrimon. §. vlt. *Was endlich Wittwer und Wittwen
anbelanget, so anderweit zur Ehe schreiten wollen, erfahren
Wir, das etliche ihrer abgestorbenen Ehegatten allzuzeitig
vergesen, und mit Aergerniß wiederum zum Ehestand eilen.
Wenn denn solches der Erbarkeit und natürlichen Pflicht zu-
wider; so wollen Wir, das hinführo ein Wittwer zum we-
nigsten ein halbes, Eine Wittwe aber ein ganzes Jahr ihre
Trauer-Zeit halten und vor Ausgang desselben sich wieder
zu verehlichen, oder Hochzeit anzustellen nicht Macht haben
soll; es geschähe denn mit unserer sonderbahren Dispensation
und eigner gnädigsten Verwilligung.* Respexit Serenissi-
mus ad tempus luctus, seu per quod per externa ve-
stium signa lugentes incedebant atque intra illa quasi
tristis memoriae tempora matrimonia prohibebat. Iam
dubium oritur. Cum enim Sereniss. Elector posteriori
tempore tempora luctus coercuit et breuiora tempora
lugendi posuit, an ad matrimoniorum prohibitiones haec
possit

possit iuris dispositio produci. Extat Mandat. d. dato den 7
 Mart. 1750 wegen Abstell- und Einschrenkung der übermäßigen
 Trauer. In hac vero lege §. 1. generaliter sancitum est: *Über
 Eltern; Gros- Eltern und Schwieger- Eltern, von denen Kin-
 dern, worunter auch diejenigen, welche an Kindes statt ange-
 nommen sind, zu verstehen, ingleichen über einen Ehemann
 oder Ebeweib längstens Sechs Monath oder vier und zwan-
 zig Wochen caet.* Differentia quae olim ratione tempo-
 ris inter viduum et viduam lugentes obseruatur, sub-
 lata est hac lege. Quapropter cum in *Ordin. Eccles.* Elector
 respiceret in definiendo tempore ad matrimonium iterum
 celebrandum iusto, ad tempus luctus, quod in vidua an-
 num erat, iam vero illud tempus ad semestre etiam in
 vidua remissum, soliusque decori ratio habeatur in lege,
 putem magis consentaneum fore legi, si et viduabus abs-
 que dispensationis necessitate secunda vota concedamus,
 si per sex menses mortuum maritum elugeat.

ULB Halle
004 758 501

3

56

1773.33.
5

QVAESTIO
IVRIS CONTROVERSI
DE
SECVNDARVM NVPTIARVM
IVSTO TEMPORE

QVAM
ILLVSTRIS ICTORVM ORDINIS GRATIA
PRAESIDE
D. CHRISTIANO HENR. BREVNING
PROFESS. PVBLIC. ORDINAR. IVR. NAT. ET GENT.
ET SOCIETAT. LITERAR. DVISEVVRGENS.
SOCIO
DIE XXIV DECEMBR. ANNO MDCCCCLXXIII.
DEFENDET
IOANNES CHRISTIANVS TRIEBEL
SCHLEOSING. FRANG.

LIPSI AE
EX OFFICINA LANGENHEMIA.

